

OCCUPATIONAL QUALIFICATION STANDARD

EOD technician, level 6

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Occupational title	Level of Estonian Qualifications Framework (EstQF)
EOD technician, level 6	6

Part A DESCRIPTION OF WORK

A.1 Description of work

Demineerimisinstruktor, tase 6 on spetsialist, kes on läbinud etapiliselt kõik demineerimise kvalifikatsioonikursused ja omandanud vastava kompetentsuse. Demineerimisinstruktori töö on juhendamine, demineerimisandmete analüüs ja teadmiste edasiandmine. Demineerimisinstruktori töö eesmärk on demineerimise kvaliteedi hoidmine ja tõstmine. Demineerimisinstruktor töötab meeskonnas ning tema töö eeldab suhtlemist kolleegide ja ameti- ning eraisikutega.

Lisaks demineerimisinstruktorile on ka demineerija EOD1, demineerija EOD2, demineerija EOD3, pommitehnik EOD3+ kutsed. Demineerijate pädevus kasvab vastavalt IMAS (International Mine Action Standard, vt lisa 1 Kutsestandardis kasutatud lühendid) maatriksile.

Demineerija EOD1, tase 4 töö on abistada meeskonda pommiohu, lahingumoonaohtu ja plahvatusohtu tõrjumisega seotud tegevustel; ta töötab juhendamisel.

Demineerija EOD2, tase 4 töö on abistada leitud esemete ohutustaseme hindamisel ja määramisel, ohutult esemeid teisaldada.

Demineerija EOD3, tase 5 töö on tuvastada plahvatusohtlikku lahingumoonu ning hinnata leitud esemete ohutustaset, teha ohutustamise protseduure ja hävitada igasugust lahingumoonu.

Pommitehnik EOD3+, tase 5 on spetsialist, kelle töö on kahjutustada plahvatusohtlikke esemeid, kasutada eritehnikaid ja -oskusi lõhkeseadeldiste ja teiste improviseeritud lõhkematerjalide käitlemisel (nt vedelikud raketimootorites, vaesestatud uraaniga (Depleted Uranium) täidetud lahingumoon jne).

Demineerija töökoolituse korraldamisel ja koolituskavade koostamisel lähtutakse rahvusvahelistest EOD (Explosive Ordnance Disposal) koolituspõhimõtetest ja ohutusreeglitust; sellest tulenevalt on kutse nimetuses ka akronüüm EOD.

A.2 Tasks

A.2.1 Töö planeerimine, korraldamine ja juhtimine

1. Demineerimistöö planeerimine ja korraldamine.
2. Juhtimine ja eestvedamine.
3. Demineerimistöö juhtimine.
4. Teavitus- ja ennetustöö.
5. Koolituse korraldamine ja läbiviimine.

A.2.2 Lõhketöö tegemine

1. Lõhketöö planeerimine ja korraldamine.
2. Lõhketöö juhtimine.
3. Lõhketöö ettevalmistamine.
4. Lõhketöö pommiohu tõrjumisel.
5. Lõhketöö lahingumoonu ohu tõrjumisel.
6. Lõhketöö lõhkeseadeldisest tuleneva ohu tõrjumisel.
7. Eriotstarbeline lõhketöö (politsei- ja päästesündmustel jm tehtav lõhketöö).

A.2.3 Pommiohu tõrjumine

1. Reageerimine pommiähvardusele.
2. Reageerimine pommikahtlusele.
3. Pommitehnilise kontrolli tegemine.
4. Plahvatusjärgse töö tegemine.

A.2.4 Lahingumoonu ohu tõrjumine

1. Laske- ja lahingumoonu ohu käitlemine.
2. EOD-ERW taktika kasutamine.
3. Lõhkematerjalide ja lahingumoonaga saastatud alade puhastamine.
4. Lahingumoonast tuleneva CBRN-ohu tõrjumine.

A.2.5 Plahvatusohu tõrjumine

1. Lõhkeseadeldisest tuleneva plahvatusohu tõrjumine.
2. Lõhkeseadeldisest tuleneva CBRN-ohu tõrjumine.

A.3 Work environment and specific nature of work

Demineerija töötab kõrgendatud ohuga töökeskkonnas. Tema töökeskkonda mõjutavad füüsilised, keemilised, füsioloogilised ja psühholoogilised tegurid. Töö toimub nii väli- kui sisetingimustes ja nõuab füüsilist pingutust. Töötaja peab olema teadlik tööga kaasnevatest tervise- ja keskkonnariskidest. Töö on vaimselt ja emotsionaalselt pingeline, eeldab töötamist ka öösi, puhkepäevadel ja riigipühadel. Peamised ohud on plahvatustest ja kemikaalidest tulenevad vigastused, haigestumised ja töötraumad, võimalikud on mitmesugused bioloogiliste, keemiliste ning füüsiliste ja füüsikaliste faktorite poolt tekitatud tervisekahjustused. Töötamisel on oluline täita tööohutusekirju ja kasutada isikukaitsevahendeid. Pommiülikonna kasutamine eeldab demineerijalt head füüsilist vormi.

A.4 Tools

Demineerija peamised töövahendid on kaitseriietus ja kaitsevahendid, lõhkematerjal, tulirelvad, erilaengud, metallidetektorid, pommirobot, sideseadmed, röntgeniapparaat, abivahendid, pommikonteiner, mõõtevahendid.

A.5 Personal qualities required for work: abilities and characteristics

Demineerija töös on olulised ausus, otsekoheus, pühendumus; otsustus-, vastutus- ja eneseregulatsioonivõime, sealhulgas võime stabiilselt ja tulemuslikult töötada ka pingelolukorras; tolerantsus, sihikindlus, avatus, loovus ja koostöövõime.

A.6 Professional preparation

Üldjuhul on demineerimisinstruktoril kõrgharidus ja töökohal omandatud kutseoskused. Demineerimisinstruktoril on nõutav vähemalt 2-aastane kogemus pommitehnikuna.

A.7 Most common occupational titles

Demineerija, demineerimisinstruktor.

A.8 Regulations governing profession

Tööd demineerijana reguleerivad päästeseadus, korrakaitseadus ja neist tulenevad õigusaktid ning IMAS-standardi (International Mine Action Standard) nõuded.

Part B COMPETENCY REQUIREMENTS

B.1 Structure of occupation

Selle kutse taotlemisel tuleb tõendada kõik kompetentsid (B.2.1 – B.2.6).

B.2 Competences

MANDATORY COMPETENCES

B.2.1 Töö planeerimine, korraldamine ja juhtimine	EstQF Level 6
Tegevusnäitajad: - planeerib ja korraldab demineerimistööd vastavalt valdkonda reguleerivatele õigusaktidele ja IMAS standardile; kaasab planeerimisse ja korraldamisse sobiva meeskonna vastavalt töö iseloomule; - arvestab oma tegevuses valdkonna töökorralduse ja struktuuriga; langetab asjakohaseid otsuseid, sh keerulisi ja riske sisaldavaid ning mittetäieliku info alusel tehtavaid; algatab tegevusi oma pädevuse piires, juhib ja kontrollib nende kulgu ja tulemuste suunas tegutsemist; võtab vastutuse enda ja meeskonna tegevuse eest; jälgib juhendatavat, sekkub kriitilistes olukordades õigeaegselt; - juhib sündmuskohal või distantstilt (nt kõrgema tasemega staabist) demineerimistööd igasuguse lahingumoonale ja lõhkeseadeldise leiu korral vastavalt demineerimisalastele õigusaktidele, sündmuse iseloomule ja olukorrale sündmuskohal; valib olukorra lahendamiseks sobiva taktika vastavalt leitud lahingumoonale ja lõhkeseadeldisele; - viib läbi ennetus- ja teavitustööd, arvestades sihtrühma vajadusi; valmistab vastavalt sihtrühmale ette loengumaterjali, sh näitlikud õppevahendid; juhendab demineerijaid ennetus- ja teavitustöö ettevalmistamisel ja läbiviimisel; analüüsib tehtud tööd ja viib vastavalt tulemustele sisse muudatusi ennetus- ja teavitustöö kavadesse, arvestades ka rahvusvahelisi trende; - osaleb õppekava koostamisel; korraldab vastavalt vajadusele demineerimisvaldkonna koolitustegevust, arvestades õppekava; korraldab, juhib ja viib läbi lõhketöid koolituse eesmärgil, õpetab lõhketöö juhtimist ja läbiviimist; koostab õppematerjale vastavalt õppekavale ja töö analüüsile; arvestab õpikeskkonna võimalusi ja konkreetse õpperühma eripära; koostab, vormistab ja täidab väljaõppedokumentatsiooni vastavalt ettenähtud korrale; analüüsib läbiviidud koolitusi ja viib vastavalt tulemustele sisse muudatusi; märkab demineerijate koolitusvajadust, teeb ettepanekuid koolituse korraldamiseks.	
B.2.2 Lõhketöö tegemine	EstQF Level 6
Tegevusnäitajad: - planeerib ja korraldab lõhketöid vastavalt õigusaktidele ja sündmuse iseloomule; valib sobiva ja võimalikult ohutu hävitusmeetodi, lähtudes demineerimisalastest õigusaktidest ja erialasest koolitusest ning arvestades ümbritsevat keskkonda; täidab lõhketööga seotud kohustusliku dokumentatsiooni vastavalt demineerimisalastele õigusaktidele; - juhib lõhketööd oma pädevuse piires vastavalt õigusaktidele; valib ohutuima viisi lõhketöö läbiviimiseks; jälgib lõhketöö ohutust; - juhendab lõhkamiskohas demineerijaid lõhketöö ettevalmistamisel ja ohuala piiramiisel; määrab ohuala raadiuse ja sobiva lõhkamismeetodi ning arvutab kamufleti, arvestades lõhkamiskohta ja hävitatava lahingumoonale tüüpi; valmistab ette lõhkamisvahendid ja lõhkelaengud, paigaldab lõhkelaengud; juhendab lõhkelaengute ja eriotstarbeliste lõhkelaengute paigaldamist; kontrollib demineerimismeeskonna tegevust lõhketöö ettevalmistamisel; - määrab ohuala raadiuse olenevalt ümbritsevast keskkonnast, oludest ja ohu tekitajast; valib pommiohu tõrjumiseks sobiva taktika; likvideerib pommiohu, kasutades ettevalmistatud varustust ja erilaengut; analüüsib meeskonna tegevust korrektuuride tegemiseks, puudujääkide ilmnemisel korraldab vajalikke koolitusi; - määrab ohuala olenevalt ümbritsevast keskkonnast, oludest ja lahingumoonale tüübist; valib lahingumoonaohtu tõrjumiseks sobiva taktika ja hävitusmeetodi; likvideerib lahingumoonale ohu, arvestades lahingumoonale tüüpi ja otstarvet, kasutades ettevalmistatud varustust ja vahendeid; vajadusel valmistab improviseeritud erilaengu; korraldab järelkontrolli ja osaleb selles; analüüsib meeskonna tegevust korrektuuride tegemiseks, puudujääkide ilmnemisel korraldab koolitusi; - likvideerib lõhkeseadeldisest tuleneva ohu, kasutades sobivat meetodit, taktikat ja vahendeid; vajadusel valmistab ette erilaengu ja viib läbi lõhkamise; korraldab sündmuskohal tehniolude jäädvustamist; analüüsib meeskonna tegevust hilisemate korrektuuride tegemiseks, puudujääkide ilmnemisel korraldab vajalikke koolitusi; - teeb eriotstarbelisi lõhketöid; lõhketöö juhina annab korralduse kasutatava varustuse ja vahendite kohta, korraldab varustuse hoolduse peale sündmust; politseilisel lõhketööl otsustab võimaluste ja õigete lõhkematerjalide valiku; määrab ohuala olenevalt ümbritsevast keskkonnast ja oludest; valmistab erilangud; korraldab lõhkamiskoha järelkontrolli ja osaleb selles; analüüsib meeskonna tegevust korrektuuride tegemiseks, puudujääkide ilmnemisel korraldab koolitusi.	
Teadmised: - plahvatuste tüübid ja parameetrid; - plahvatuse mõju inimestele, rajatistele ja keskkonnale; - plahvatuse mõju vähendamise moodused, kaitsemeetmed; - signaalid lõhketööl.	

B.2.3 Pommiohu tõrjumine	EstQF Level 6
Tegevusnäitajad: 1. kogub pommiähvarduse sündmusega seonduvat detailset infot; korraldab ja juhib demineerimismeeskonna tegevust pommiähvarduse sündmusel; teeb sündmuse lahendamiseks koostööd; analüüsib pommiähvarduste varasemat praktikat ja meeskonna tegevust korrektuuride tegemiseks, puudujääkide ilmnemisel korraldab koolitusi; 2. kogub ja analüüsib pommikahtluse sündmusega seonduvat detailset infot; korraldab ja juhib tegevust pommikahtluse sündmusel, teeb sündmuse lahendamiseks koostööd; lahendab sündmuse, kasutades sobivat varustust; analüüsib kahtlaste esemete ja asjaoludega seotud varasemat praktikat ning meeskonna tegevust korrektuuride tegemiseks, puudujääkide ilmnemisel korraldab koolitusi; 3. kogub ja analüüsib pommitehnilise kontrolli sündmusega seonduvat detailset infot; korraldab ja juhib demineerimismeeskonna tegevust pommitehnilisel kontrollil; teeb sündmuse lahendamiseks koostööd; analüüsib pommiähvarduste varasemat praktikat ja meeskonna tegevust korrektuuride tegemiseks, puudujääkide ilmnemisel korraldab koolitusi; 4. kogub ja analüüsib plahvatuskohal detailset infot, arvestades sh varasemaid sündmusi; korraldab ja juhib demineerimismeeskonna tegevust plahvatusjärgsel töö, teeb sündmuse lahendamiseks koostööd; lahendab sündmuse oma vastutusala piires, kasutades sobivat varustust; analüüsib varasemat praktikat ning meeskonna tegevust korrektuuride tegemiseks, puudujääkide ilmnemisel korraldab koolitusi.	
B.2.4 Lahingumoonna ohu tõrjumine	EstQF Level 6
Tegevusnäitajad: 1. käitleb laske- ja lahingumoonna ohutult oma pädevuse piires; identifitseerib laske- ja lahingumoonna; analüüsib ning kontrollib laske- ja lahingumoonna ohutut käitlemist, sellega seotud varasemat praktikat ja meeskonna tegevust korrektuuride tegemiseks; puudujääkide ilmnemisel korraldab koolitusi; 2. kasutab demineerimistöö ettenähtud abi- ja erivahendeid; määrab sobiva EOD-ERW-taktika vastavalt lahingumoonnale; teeb leitud lahingumoonna või selle otsimisega seotud toimingud vastavalt oma pädevusele; määrab kahjutustamise meetodi vastavalt lahingumoonnale; analüüsib ning kontrollib kasutatavat EOD-ERW-taktikat, sellega seotud varasemat praktikat ja meeskonna tegevust korrektuuride tegemiseks, puudujääkide ilmnemisel korraldab koolitusi; hoiab end kursis EOD-ERW-taktika uuendustega ning juhendab teisi uute taktikate kasutuselevõtmisel; 3. kogub ja analüüsib infot lõhkematerjalide ja lahingumoonnaga saastatud keskkonna kohta, viib läbi tehnilist ja mittetehnilist uuringut; otsustab edasised toimingud vastavalt miinide ja lõhkemata lõhkekehade omadustele, hävitab need vastavalt leiu eripärale; analüüsib lõhkematerjalide ja lahingumoonnaga saastatud ala puhastamise varasemat praktikat ja meeskonna tegevust korrektuuride tegemiseks, puudujääkide ilmnemisel korraldab koolitusi; 4. määrab ohuala raadiuse olenevalt ümbritsevast keskkonnast, oludest ja ohu tekitajast; identifitseerib CBRN-lahingumoonna markeeringu ja tehniolude põhjal ning valib vastavalt sellele ohu tõrjumiseks sobiva taktika; kahjutustab CBRN-lahingumoonna; juhib lahingumoonnast tuleneva CBRN-ohu tõrjumisega seotud demineerimistegevust; analüüsib lahingumoonnast tuleneva CBRN-ohu tõrjumisega seotud varasemat praktikat ja meeskonna tegevust korrektuuride tegemiseks, puudujääkide ilmnemisel korraldab koolitusi.	
Teadmised: 1) laske- ja lahingumoonna liigid ja ehitus; 2) lõhkelaengute liigid, paigaldamine.	
B.2.5 Plahvatusohu tõrjumine	EstQF Level 6
Tegevusnäitajad: 1. lõhkeseadeldisest tuleneva plahvatusohu tõrjumisel kahjutustab lõhkeseadeldise, kasutades sobivat meetodit, taktikat ja vahendeid; korraldab sündmuskohal tehniolude jäädvustamise; analüüsib lõhkeseadeldistest tuleneva ohu tõrjumise varasemat praktikat ja meeskonna tegevust korrektuuride tegemiseks, puudujääkide ilmnemisel korraldab koolitusi; 2. määrab ohuala raadiuse olenevalt ümbritsevast keskkonnast, oludest ja ohu tekitajast; identifitseerib CBRN-ohu tehniolude põhjal ning valib vastavalt sellele ohu tõrjumiseks sobiva taktika; kahjutustab lõhkeseadeldise; juhib lõhkeseadeldisest tuleneva CBRN-ohu tõrjumisega seotud demineerimistegevust; analüüsib lõhkeseadeldisest tuleneva CBRN-ohu tõrjumisega seotud varasemat praktikat ja meeskonna tegevust korrektuuride tegemiseks, puudujääkide ilmnemisel korraldab koolitusi.	
Teadmised:	

1) plahvatuste tüübid ja parameetrid.

RECURRING COMPETENCES

B.2.6 Demineerimisinstruktor, tase 6 kutset läbiv kompetents	EstQF Level 6
Tegevusnäitajad: 1. arvestab oma töös demineerimistöö ohutusjuhendit ja tööd reguleerivaid õigusakte; 2. kasutab killuvesti, kiivrit ja teisi kaitsevahendeid; 3. annab kannatanu(te)le elupäästvat esmaabi vastavalt esmaabi andmise nõuetele; analüüsib korrektuuride tegemiseks meeskonna tegevust demineerimisõnnetuse korral ning korraldab koolitusi; 4. teeb alarmsõitu, arvestades kehtivaid õigusakte ja demineerimistöö eripära; analüüsib meeskonna tegutsemist alarmsõidul, hoiab ennast kursis seadusemuudatustega ning toimunud intsidentidega ja vajadusel korraldab koolitusi; 5. valmistab ette ja juhib sündmusjärgset analüüsi; kogub meeskonnalt ettepanekuid muudatusteks, analüüsib neid ning edastab tulemused vajalike muudatuste tegemiseks; 6. kontrollib enda ja teiste demineerijate töö kvaliteeti; kinnitab kvaliteedikontrolli tulemuse; analüüsib ja arendab demineerijate kvaliteedikontrolli süsteemi; 7. kasutab oma töös arvutit vastavalt arvuti kasutamise oskuste baasmoodulitele Arvuti põhitõed, Interneti põhitõed, Tekstitöötlus, Tabelitöötlus ning standardmoodulitele Esitlus, Andmebaasid, IT-turvalisus ja Koostöö internetis (vt lisa 2 Arvuti kasutamise oskused); 8. kasutab oma töös eesti keelt vastavalt keeleseaduse nõudele ning ühte võõrkeelt (soovitavalt inglise keelt) osaoskuste mõistmine ja rääkimine osas tasemel B2 (vt lisa 3 Keelte oskustasemetes kirjeldused).	
Hindamismeetod(id): Läbivaid kompetentse hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.	

Part C GENERAL INFORMATION AND ANNEXES

C.1 Information concerning compilation and certification of occupational qualification standard and reference to classification of occupations	
1. ID of occupational qualification standard in register of occupational qualifications	26-01062017-08/2k
2. Occupational qualification standard compiled by:	Kätlin Kekk, Päästeamet, Personaliarvestuse ja asjaajamise talitus Margus Kurvits, Päästeamet, Demineerimiskeskuse Planeerimise- ja valmisoleku talitus Raido Taalman, Päästeamet, Demineerimiskeskuse Põhja-Eesti pommigrupp Ando Piirsoo, Päästeamet, Demineerimiskeskuse Lõuna-Eesti pommigrupp Arno Pugonen, Päästeamet, Demineerimiskeskuse nõunik
3. Occupational qualification standard approved by:	Property and Personal Protection
4. No. of decision of Sectoral Council	7
5. Date of decision of Sectoral Council	01.06.2017
6. Occupational qualification standard valid until	12.04.2022
7. Occupational qualification standard version no.	2
8. Reference to International Standard Classification of Occupations (ISCO 08)	3359 Government Regulatory Associate Professionals Not Elsewhere Classified

9. Reference to European Qualifications Framework (EQF)	6
C.2 Occupational title in foreign language	
English:	EOD technician, level 6
Finnish:	Miinaraivaaja
Russian:	Взрывотехник
C.3 Annexes	
Lisa 1 Kutsestandardis kasutatud lühendid	
Lisa 2 Arvuti kasutamise oskused	
Lisa 3 Keelte oskustasemete kirjeldused	